

Taakopvatting VVAB

1. Reikwijdte doelstelling VVAB

De Statuten van de VVAB vormen het vertrekpunt voor ons handelen. Deze bieden ruimte om beleidskeuzes te maken. Zo is het Beleidsplan een legitieme uitwerking van de doelen van de vereniging.

Primair is de VVAB een erfgoedvereniging die opkomt voor *behoud en herstel* van met name de monumentale binnenstad, verbetering van het stadsgezicht en van de kwaliteit van de openbare ruimte, het water en het groen. Het streven naar een goed woon-, werk- en verblijfsklimaat - waaronder behoud van de woonfunctie en van een leefbare binnenstad - hangt veelal samen met het behoud van de monumentale binnenstad. Dat betekent niet dat de VVAB zich niet kan of wil inzetten voor verbetering van de leefbaarheid als er geen directe relatie is met de kwaliteit van de (gebouwde) omgeving, zoals in geval van hoteluitbreiding pur sang en vakantieverhuur.

Vaak is er bij onze betrokkenheid op leefbaarheid en balans sprake van verdediging van belangen die gedeeld worden met bewoners. Dat maakt de VVAB niet tot een bewonersorganisatie, zoals de samenwerking met ondernemersorganisaties over de Aanpak van de Binnenstad de VVAB niet tot een ondernemersorganisatie maakt.

Eerder is geconstateerd dat er ruimte is voor versterking van onze 'erfgoedagenda' (zie evaluatie werkgroepenstructuur 2020). Dat laat onverlet dat de vraag waar we op een bepaald moment onze energie in steken sterk afhangt van wat zich in onze *levende stad* aan ontwikkelingen aandient. Het is aan het bestuur om daar prioriteiten in te stellen.

2. Middelen

Er staat de VVAB een arsenaal aan middelen ter beschikking om onze doelen te bereiken, zoals bezwaar en beroep, overleg en initiatief en het genereren van publiciteit. Die middelen kunnen volgtijdelijk worden ingezet, maar ook parallel. Waar het op aankomt is dat werkgroepen en bestuur niet moeten varen op de automatische piloot, maar expliciet moeten stilstaan bij de strategische en tactische voor- en nadelen van de in te zetten instrumenten. Zo is het niet verstandig om partijen met wie in beginsel kan worden samengewerkt op voorhand neer te zetten als 'tegenpartij'. Daar moet juist het gesprek mee worden aangegaan, zeker als het gaat om het bestuur van stad en stadsdeel wier beleid we willen beïnvloeden. En als het verantwoordelijke stads(deel)bestuur de eigen regels negeert, is bezwaar en beroep de geëigende weg. Maar er zijn ook situaties waarin handhaving van de regels juist vraagt om overleg, en beïnvloeding van het beleid gediend is met een juridische procedure. In alle gevallen zal een partij wiens beslissingen wij willen beïnvloeden zich bewust moeten zijn van onze mogelijkheid en bereidheid om de zwaarst mogelijke instrumenten in te zetten.

Het arsenaal aan middelen is nog bij lange na niet uitgeput. Het is aan het bestuur om daar welbewust mee om te gaan en zichzelf constant de vraag te stellen wat we in een gegeven situatie precies willen bereiken en wat daartoe nodig of dienstig is.

Actiegerichtheid hoort bij de VVAB, het is één van de imago-bepalende kenmerken van de vereniging. Dat was zo in het verleden, dat is nu zo en vormt ook een ankerpunt voor de nabije toekomst. Van de bestuurders wordt verwacht dat zij die traditie hoog houden, ongeacht hun voorgeschiedenis. Engagement staat voorop bij de bestuurders van de VVAB. Dat geldt zowel voor de specialistisch georiënteerde als de meer generalistisch ingestelde bestuursleden. Het is zaak om daar creatief mee om te gaan en zo mogelijk nieuwe, verrassende acties te bedenken. Maar ook hier geldt dat er altijd sprake zal moeten zijn van een zekere evenredigheid van doel en middelen, al is het maar vanwege het belang van een efficiënte inzet van beschikbare tijd en energie, van bestuur, bureau en vrijwilligers.

Dat de VVAB ook een partij is die de kwaliteit van de argumentatie consequent voorop stelt en het gesprek niet uit de weg gaat, is een ander inmiddels imago-bepalend kenmerk dat we moeten koesteren. Door onze bewuste keuze voor meer inzet op beleidsbeïnvloeding aan de voorkant, via dia-

loog, is het gezag van de vereniging toegenomen, ook al zijn de resultaten lang niet altijd bevredigend. Het zoeken van de dialoog houdt niet per definitie in dat we dan onzichtbaar moeten blijven. Soms kan een welbewuste persuiting ondersteunend werken.

Dat wij verschillende wegen bewandelen om onze doelen te verwezenlijken is ook de kracht van onze vereniging.

3. Reikwijdte afwegingen

Als erfgoedorganisatie richten wij ons min of meer vanzelfsprekend op ‘behoud en herstel’ en komen we op voor ons erfgoed. Zo keren wij ons tegen plannen die beogen nietsontziend monumenten te *slopen* ten gunste van efficiëntere en/of lucratievere nieuwbouw. Bij *aanpassing* van een monument ligt dat genuanceerder. Als zo’n aanpassing nodig is voor het gebruik van het monument dan moeten we daar een oordeel over vellen. Zo is er een categorie ingrepen die niet als (zo) ernstig wordt aangemerkt dat die tot actie zouden moeten leiden. Vaak wordt zo’n afweging al gemaakt op het niveau van een werkgroep, i.c. de werkgroep Waakhond. Ook is er een categorie ingrepen waarbij sprake is van aantasting van monumentale waarden, maar die echt nodig zijn voor het gebruik van het monument, zoals het aanbrengen van toiletten en verwarming. Daar zal de afweging vooral betrekking hebben op de wijze waarop de voorzieningen worden ingepast. Maar er zijn ook ingrepen waarbij moet worden afgewogen of het (aangevoerde) *gebruiksbelang* wel opweegt tegen het monumentale belang, of waarbij zelfs erfgoedwaarden tegen elkaar moeten worden afgewogen, bijvoorbeeld in geval van herstel van de stedenbouwkundige structuur of van het historische stadsgezicht.

Er is één categorie afwegingen waar de VVAB zich verre van moet houden en dat zijn *politieke* afwegingen¹. Daarmee is niet gezegd dat de vereniging de stedelijke context niet in zijn afwegingen zou mogen betrekken. Soms nopen ontwikkelingen in de stad tot het maken van (bredere) *inhoudelijke* afwegingen, die niet uitsluitend erfgoedwaarden betreffen. Hoe zo’n meer integrale afweging uitpakt hangt af van de specifieke casus, maar we gaan die niet op voorhand uit de weg.

4. Geografisch werkgebied

De Statuten bieden ruimte om keuzes te maken t.a.v. het grondgebied van Amsterdam dat wij als VVAB bestrijken. We hoeven ons dus niet te beperken tot de binnenstad, maar doen dat van oudsher wel. De binnenstad van Amsterdam behoort als het ware tot de identiteit van onze vereniging. Als er sprake is van ontwikkelingen die verbonden zijn met en/of effect hebben op de binnenstad, dan rekenen we die ook tot ons werkterrein. Zo raken stedenbouwkundige visies en beleid voor de hele stad ook altijd de binnenstad. Denk bij voorbeeld aan beleid t.a.v. monumentenzorg, hoogbouw, welstand, reclame, openbare ruimte/water/groen, klimaat, duurzaamheid, (over)toerisme, overnachtingscapaciteit, drukte en handhaving. Als wij ageren tegen ontwikkelingen elders, dan impliceert dat geenszins dat wij ons ook daadwerkelijk gaan bemoeien met de afzonderlijke (bouw)projecten die zich daar aandienen. Het oppakken van taken in het bredere Centrumgebied, en in de stadsdelen daarbuiten, zien wij niet als onze core business. Bovendien is er in de binnenstad zoveel aan de hand op het gebied van erfgoed en leefbaarheid, dat wij daar onze handen al vol aan hebben.

Natuurlijk kan een bestuurslid altijd goed gemotiveerd voorstellen om ons in een incidenteel geval met een ontwikkeling te bemoeien die strikt genomen niet onder ons werkgebied valt.

Verder geldt dat onze oriëntatie op de binnenstad zeer wel samengaat met samenwerking met partijen die zich niet primair op de binnenstad richten. Ook kunnen wij, voor zover onze werkbelasting dat toestaat, de rol van vraagbaak vervullen voor verwante groeperingen elders in Amsterdam die om steun en informatie vragen.

Amsterdam, 27-04-2021/fk

¹ Politieke afwegingen worden hier gedefinieerd als afwegingen waarbij politieke motieven een rol spelen en waar doorgaans een of meer van de volgende factoren een rol spelen: politieke voorkeuren en ambities, gebondenheid aan partijprogramma’s, partijdiscipline en coalitieakkoorden, e.d.